

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VIŠI PRIVREDNI SUD U BANJOJ LUCI
Broj: 57 0 Ps 125495 21 Pž 2
Dana: 27.09.2021. godine

Viši privredni sud u Banjoj Luci u vijeću sastavljenom od sudija ovog suda i to: Bogdana Gajića, kao predsjednika vijeća, Drage Turkeša i Bisere Kovačević, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice Z.T.1 iz B. L., koju zastupa Branislav Cvijanović, advokat iz Banje Luke, protiv tuženog „Damjan boje“ d.o.o. Banja Luka, Ul. Knjaza Miloša br. 82, radi utvrđenja, v.s. 500,00 KM, odlučujući o žalbi tuženog protiv presude Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci broj 57 0 Ps 125495 18 Ps od 27.03.2018. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 27.09.2019.godine donio je

P R E S U D U

Žalba tužiteljice se uvažava, te se presuda Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci broj 57 0 Ps 125495 18 Ps od 27.03.2018. godine preinačava u pobijanom odbijajućem dijelu (stav 3. izreke), tako što se utvrđuje da je tužiteljici prestalo pravo i obaveza obavljanja poslova direktora kao lica ovlaštenog za zastupanje tuženog privrednog društva "Damjan boje" d.o.o. Banja Luka, čiji je JIB ..., te se nalaže tuženom da trpi brisanje tužiteljice kao lica ovlaštenog za zastupanje tuženog.

Preinačava se odluka o troškovima postupka (stav 4. izreke), te se obavezuje tuženi da tužiteljici naknadi troškove postupka u iznosu od 4.078,55 KM, u roku od 30 dana od prijema presude pod prijetnjom izvršenja, dok se u ostalom dijelu iznad dosuđenog iznosa odbija zahtjev tužiteljice za naknadu troškova parničnog postupka.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom: određeno je istupanje tužiteljice Z.T.1 iz B..., kao suosnivača i člana iz privrednog društva „Damjan boje“ d.o.o. Banjaluka, sa danom pravosnažnosti ove presude (stav 1. izreke); naloženo je tuženom da trpi i da se iz sudskog registra koji se vodi kod Okružnog privrednog suda u Banjaluci izbriše tužiteljica Z.T.1 iz B..., kao suosnivač i član privrednog društva „Damjan boje“ d.o.o. Banjaluka čiji je JIB ... (stav 2. izreke); odbijen je kao neosnovan, tužbeni zahtjev u dijelu u kom tužiteljica traži da sud donese presudu kojom utvrđuje da mu je preostalo pravo i obaveza obavljanja poslova direktora kao lica ovlaštenog za zastupanje tuženog, privrednog društva „Damjan boje“, d.o.o. Banjaluka čiji je JIB ..., te da sud naloži tuženom da trpi brisanje tužiteljice kao lica ovlaštenog za zastupanje tuženog (stav 3. izreke); odlučeno je da svaka strana snosi svoje troškove postupka (stav 4. izreke);

Blagovremeno izjavljenom žalbom prvostepenu presudu pobija tužiteljica u odbijajućem dijelu (stav 3. izreke), zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne

primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se žalba uvaži i presuda u pobijanom dijelu preinači ili da se predmet vati prvostepenom sudu na ponovni postupak, uz naknadu troškova sastava žalbe u iznosu od 596,70 KM.

Odgovor na žalbu nije podnesen.

Žalba je osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužiteljice: da se odredi istupanje tužiteljice kao suosnivača i člana tuženog; da se utvrdi da je tužiteljici prestalo pravo i obaveza obavljanja poslova direktora kao lica ovlaštenog za zastupanje tuženog; te da se naloži da se iz sudskog registra izbriše tužiteljica kao suosnivač i član tuženog i lice ovlašteno za zastupanje tuženog, a tuženom da trpi ove promjene, uz naknadu troškova postupka.

Odlučujući o tužbenom zahtjevu prvostepeni sud je na osnovu izvedenih dokaza utvrdio: da su Z.T.2 i Z.T.1 osnovali „Damjan boje“ d.o.o. sa procentom učešća od po 50% i da je ovlašteno lice za zastupanje Z.T.1; da je došlo do poremećaja odnosa među članovima i da je tužiteljica bezuspješno pokušala van suda da riješi sporni odnos sa drugim članom; da je tužiteljica sa tuženim zaključila Ugovor o radu na neodređeno vrijeme, na osnovu kojeg je upisana i obavljala dužnost direktora; da je tužiteljica i prije sudskog postupka pismeno obavijestila tuženog da želi da istupi kao osnivač i član društva, te da ne želi više da obavlja dužnosti direktora društva; da bi prema redovnom toku stvari tuženi, odnosno njegovi članovi trebali donijeti odluku o imenovanju drugog lica ovlaštenog za zastupanje, istovremeno sa odlukom o razrješenju tužiteljice, kako bi se poslovanje tuženog moglo dalje odvijati; da je Zakonom o privrednim društvima predviđen niz poslova koje obavlja direktor društva, pa tužiteljica nema samo položaj radnika shodno odredbama Zakona o radu, nego se njegov položaj mora posmatrati u kontekstu odredaba Zakona o privrednim društvima, pa ga sud po utvrđujućoj tužbi ne može da oslobodi tih obaveza.

Na osnovu toga sud je, pozivajući se na članove 171. i člana 173. Zakona o privrednim društvima: usvojio dio tužbenog zahtjeva koji se odnosi na istupanje tužiteljice kao osnivača i člana tuženog. Imajući u vidu dužnosti i obaveze direktora društva sa ograničenom odgovornošću, propisane članom 152. Zakona o privrednim društvima, sud je odbio dio tužbenog zahtjeva kojim se traži utvrđenje prestanka prava i obaveze obavljanja poslova direktora.

Žalbenim navodima tužiteljica osporava pravilnost i zakonitost prvostepene presude u pobijanom dijelu, ističući: da je ovakvom presudom prinuđena da obavlja posao koji ne želi i da je time došlo do povrede člana 6. Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima; da je neosnovan stav prvostepenog suda da je sudskim putem nemoguće ishoditi razrješenje lica imenovanog za direktora, koji je podložan građansko pravnoj odgovornosti za štetu i krivično pravnoj inkriminaciji, pa tužiteljica nema mogućnost da na bilo koji način učestvuje u upravljanju privrednim društvom, ali je istovremeno odgovorna za pravne učinke i posljedice u pravnom prometu prema trećim licima; da prvostepeni sud u obrazloženju osporene presude presumira postupanje registra privrednog suda.

Presudom ovog suda broj 57 0 Ps 125495 19 Pž od 27.08.2019. godine odbijena je kao neosnovana žalba tužiteljice i presuda Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci broj 57 0 Ps 125495 18 Ps od 27.03.2018. godine potvrđena u pobijanom odbijajućem dijelu (stav 3

izreke), te je odbijen zahtjev tužiteljice za naknadu troškova sastava žalbe u iznosu od 596,70 KM.

Odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj AP-4430/19 od 05.05.2021. godine: usvojena je apelacija Z.T.1; utvrđena je povreda prava na pravično suđenje iz člana II/3e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda; ukinuta je presuda ovog suda broj 57 0 Ps 125495 19 Pž od 27.08.2019. godine; predmet je vraćen ovom sudu da po hitnom postupku donese novu odluku u skladu sa članom II/3e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda; naloženo je ovom sudu da u skladu sa članom 72. stav (5) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja te odluke, obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama s ciljem izvršavanja te odluke; odlučeno je da se odluka objavi u službenim glasilima Bosne i Hercegovine, oba entiteta i Brčko distrikta.

U ponovnom postupku, ispitujući prvostepenu presudu u dijelu koji se pobija žalbom, a u granicama razloga navedenih u žalbi, te pazeći po službenoj dužnosti na primjenu materijalnog prava i povrede odredaba parničnog postupka u smislu člana 221. Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik RS", broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 – u daljem tekstu: ZPP), drugostepeni sud je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Prema stanovištu izraženom u navedenoj odluci Ustavnog suda broj AP-4430/19 od 05.05.2021. godine, predmetni postupak u spornom dijelu, u pogledu prestanka prava i obaveze obavljanja poslova direktora kao lica ovlaštenog za zastupanje tuženog privrednog društva i brisanja tužiteljice kao lica ovlaštenog za zastupanje tuženog, odnosi se na pitanje u vezi s radno-pravnim statusom funkcije koju tužiteljica obavlja kod tuženog, pa se nesporno radi o predmetu građansko pravne prirode, zbog čega tužiteljica uživa garancije prava na pravično suđenje iz člana II/3e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Ustavni sud zapaža da se redovni sudovi prilikom donošenja osporenih presuda nisu ni osvrnuli na odredbe člana 161. i 317. Zakona o privrednim društvima („Službeni glasnik RS“, broj 127/08, 58/09, 100/11, 67/13, 100/17 i 82/19), kojima je regulisano pitanje ostavke,

Prema članu 317. Zakona o privrednim društvima, član upravnog odbora i član izvršnog odbora akcionarskog društva može u svako doba podnijeti ostavku davanjem pisanog obavještenja upravnom odboru ili predsjedniku tog odbora (stav 1); ostavka ima pravno dejstvo od dana podnošenja, osim ako u njoj nije naveden neki kasniji datum (stav 2); ostavkom prestaje članstvo u upravnom odboru i za prestanak članstva po ovom osnovu nije potrebna posebna odluka organa društva (stav 3).

Članom 161. Zakona o privrednim društvima propisano je da se odredbe tog zakona koje se odnose na ostavku direktora ili članova upravnog odbora akcionarskog društva primjenjuju se i na ostavku direktora ili člana upravnog odbora društva sa ograničenom odgovornošću.

Pojam i djelokrug skupštine društva sa ograničenom odgovornošću regulisani su članovima 131. i 132. Zakona o privrednim društvima, a poslovi direktora članom 152. istog zakona.

Iz navedenih odredbi proizlazi da direktor ima pravo dati pismenu ostavku u svakom trenutku, da ostavka važi od dana davanja i da mu za ostavku nije potrebna saglasnost organa društva, te da je ostavka uvijek strogo lični čin lica na funkciji, dok razrješenje (član 162. Zakona o privrednim društvima) u suštini predstavlja prinudni čin.

U konkretnom slučaju tužiteljica je 10.11.2017. godine po punomoćniku uputila tuženom otkaz Ugovora o radu broj 01/06 od 01.01.2006. godine, kojim ugovorom je zasnovala radni odnos na neodređeno vrijeme, na radnom mjestu direktora, zaključno sa 15.10.2017. godine, te je tražila isplatu ostvarenih primanja i predaju radne knjižice, kao i da se donese odluka o njenom razrješenju sa funkcije direktora društva i brisanju iz sudskog registra.

Nakon istupanja tužiteljice iz društva, saosnivač ostaje jedino lice koje čini društvo i samim tim preuzima ulogu skupštine društva, u skladu sa članom 131. Zakona o privrednim društvima, i jedini može donositi odluke vezane za rad tuženog.

U skladu sa uputama Ustavnog suda, pravni interes tužiteljice za utvrđenje sudskim putem da joj je prestalo pravo i obaveza obavljanja poslova direktora kao lica ovlaštenog za zastupanje tuženog, te da sud naloži tuženom da trpi brisanje tužiteljice kao lica ovlaštenog za zastupanje tuženog, proizlazi iz činjenice da, i pored toga što shodno navedenoj zakonskoj odredbi, ostavka važi od dana davanja i bez potrebe za saglasnošću organa društva, ostavka shodno članu 52. stav 5. Zakona o registraciji poslovnih subjekata u RS („Službeni glasnik RS“, broj 67/13, 15/16, 84/19) povlači za sobom obavezu brisanja tužiteljice kao lica ovlaštenog za zastupanje i vršenje funkcije direktora iz registra društava. Tu obavezu može izvršiti jedino saosnivač (ili lice koje on ovlasti) koji istupanjem tužiteljice iz društva ostaje jedino lice koje čini tuženog kao društvo sa ograničenom odgovornošću i koje nije reagovalo na zahtjeve tužiteljice, što predstavlja i preduslov da bi ona mogla zasnovati radni odnos kod drugog poslodavca.

Zbog toga Ustavni sud smatra da su redovni sudovi u konkretnom slučaju proizvoljno primijenili odredbe člana 162. Zakona o privrednim društvima a da su istovremeno propustili da okolnosti konkretnog predmeta sagledaju iz perspektive člana 131, 152. stav 5., člana 162. i 317. istog zakona kojima je regulisano pitanje sastava i funkcionisanja skupštine, d.o.o. ostavke direktora, prenosa ovlaštenja i posljedica ostavke koje su vezane i za obavezu brisanja lica ovlaštenog za zastupanja iz registra poslovnih subjekata kao što je propisano članom 52. stav 3. Zakona o registraciji poslovnih subjekata.

Iz navedenog, a u skladu sa navedenim zakonskim odredbama i uputama Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, može se zaključiti da je prvostepeni sud, odlučujući o tužbenom zahtjevu u pobijanom dijelu prvostepene presude pogrešno primijenio materijalno pravo, zbog čega je u tom dijelu potrebno preinačiti prvostepenu presudu.

Na osnovu navedenog, primjenom člana 229. tačka 4. ZPP, donesena je presuda kao u izreci.

Prema članu 397. stav 2. ZPP kad sud preinači odluku protiv koje je podniet pravni lijek ili ukine tu odluku i odbaci tužbu odlučiće o troškovima cijelog postupka. Tužilac je na glavnoj raspravi priložio troškovnik kojim traži troškove prvostepenog postupka u iznosu od 4.159,35 KM. Preinačenjem prvostepene presude tužiteljica je uspjela u parnici u cijelosti pa

joj pripadaju opravdani troškovi postupka i to za: sastav tužbe i zastupanja na 2 održana ročišta (25.01.2019. i 25.02.2019. godine po 300 bodova), zastupanje na 1 neodržanom ročištu (06.12.2018. godine 150 bodova), paušal 25%, nagrada za vrijeme od 3 sata (90 bodova) što iznosi ukupno 1402,50 bodova odnosno 2.805,00 KM, što sa PDV 17% i plaćenom sudskom taksom na tužbu i presudu po 50,00 KM iznosi ukupno 3.381,85 KM. Budući da je žalba usvojena, tužiteljici pripadaju i troškovi sastava žalbe u traženom iznosu od 596,70 KM, koji su u okviru troškova predviđenih važećom tarifom, kao i troškovi sudske takse na žalbu u iznosu od 100,00 KM, pa tako obračunati troškovi prvostepenog i drugostepenog postupka iznose ukupno 4.078,55 KM. Nisu priznati troškovi sastava podneska od 17.12.2018. godine, koji se odnosi na uređenje tužbenog zahtjeva, jer je tužiteljica to mogla učiniti u tužbi, a pored toga ne radi se o obrazloženom podnesku. Na osnovu navedenog, primjenom člana 387. i 396. ZPP, a u vezi sa t.br. 1. i 2. Zakona o sudskim taksama („Službeni glasnik RS“, broj: 73/08, 49/09, 67/13, 63/14, 66/18) i t.br. 2, 9. i 12. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata („Službeni glasnik RS“, broj 68/05) o troškovima postupka odlučeno je kao u izreci.

U ostalom dijelu odluka o tužbenom dijelu (stavovi 1. i 2. izreke prvostepene presude) ostaje neizmijenjena, jer se u tom dijelu ne pobija žalbom.

Predsjednik vijeća

Bogdan Gajić